

حجة الاسلام حسینی اشکوری کتابشناسی و محقق برجسته

○ اقدس رئیس دانایی

فعالتهای علمی

آیت‌الله سیداحمد حسینی اشکوری سفرهای فراوانی به کشورهای انگلستان، ایتالیا، پاکستان، یمن، سوریه، لبنان و حجاز داشته که اغلب این سفرها چند بار تکرار شده است. در این سفرها با شخصیت‌های علمی و مراکز تحقیقی دیدار داشته و از کتابخانه‌های مهم، به‌ویژه بخش نسخ خطی بازدید و استفاده کرده است. ره‌آورد سفر به واتیکان عکسبرداری از ۲۳۶ نسخه از کتابخانه واتیکان و آکادمی لینیچی است. خود میگوید: «جز سفر حج واجب انگیزه تمام سفرهایم بحث و تحقیق بوده است و در هر سفری بیشتر وقتم را در کتابخانه‌ها یا با دانشمندان بنام گذرانده‌ام.»^۲

همچنین به بیشتر شهرهای ایران و عراق سفر کرده و نسخه‌های خطی بیش از یکصد و پنجاه کتابخانه را با دقت بررسی و بیشتر آنها را فهرست کرده است. این فهرستها جداگانه به فارسی تنظیم شده یا در مجموعه بزرگی به نام موسوعه (دلیل المخطوطات) به عربی تلوین و پاره‌ای از آنها به چاپ رسیده است.

ایشان علاوه بر مطالعه و تحقیق در علوم دینی و جوزوی، کتابهای فراوانی از آثار نویسندگان معروف شرق و غرب، به زبانهای عربی و فارسی و هر آنچه به این دو زبان ترجمه شده خوانده است؛ به طوری که بخشی از کتابخانه شخصی ایشان به کتابهای داستان، رمانهای خارجی و سفرنامه اختصاص دارد. اشتیاق به مطالعه و تحقیق موجب شده است که بخشی از بنیای خویش را بر سر این راه بگذارد.

ایجاد شده از سوی دولت بعث عراق، در سال ۱۳۹۱ هـ. ق. (۱۳۵۰ هـ. ش) به ایران مهاجرت کرد و در قم، در جوار مرقد مطهر حضرت معصومه، علیهاالسلام اقامت گزید. خود می‌گوید: «سالی که به ایران آمدم، اولین شخصیتی که به دیدن من آمد مرحوم حضرت آیت‌الله العظمی آقای نجفی مرعشی بودند که پس از احوالپرسی فرمودند: «من از آمدن تو با این شرایط ناراحتم؛ ولی خوشحالم که به ایران آمدی چون می‌توانی با ما در تنظیم فهرست کتابخانه‌مان همکاری کنی که هم خودت استفاده علمی داشته باشی و هم ما استفاده کنیم. لذا اولین مرکزی که در آن شروع به کار کردم کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره) بود، البته با حفظ روابط و همکاری با دیگر مراجع و فضلا و فعالتهای علمی و مثبت حوزه.»

زندگی‌نامه علمی

کتابشناس برجسته و محقق بلندمرتبه نسخه‌های خطی و فهرست‌نگار بلندآوازه، استاد سیداحمد حسینی اشکوری فرزند حاج‌سیدعلی اشکوری^۱ در سال ۱۳۵۰ هـ. ق. (۱۳۱۰ هـ. ش) در نجف اشرف پای به عرصه وجود گذاشت. در خاندانی معروف به علم و استثنای طبع و تقوا پرورش یافت. پس از گذراندن روزگار کودکی و فراگیری خواندن و نوشتن به تحصیل دروس حوزوی پرداخت و تحصیل علوم دینی را تا مرحله خارج در محضر مدرسان و علمای بزرگ حوزه نجف اشرف ادامه داد. با این حال، به مطالعه کتابهای علمی نیز مشغول بود.

به دلیل اجتناب از کارهای تکراری و کم‌فایده و کسب تخصص و کار در رشته‌ای که در گذشته کمتر بنان پرداخته شده بود، وی لازم دید که به کار تحقیق و تصحیح متون و کتابشناسی و فهرست‌نگاری نسخه‌های خطی بپردازد.

علاقه ایشان به تحقیق درباره آثار قدما و زنده کردن میراث علمی کهن، زمینه آشنایی او را با نسخه‌های خطی فراهم کرد. کار را با فهرست کتابهای خطی کتابخانه مدرسه آیت‌الله بروجردی در نجف شروع کرد و فهرستی اجمالی برای این کتابخانه فراهم آورد. چون کتابخانه منظم نبود فهرست مذکور همه نسخه‌های کتابخانه را دربرنمی‌گرفت. پس از آن، برای کتابخانه عمومی مرحوم آیت‌الله حکیم، در نجف، فهرستی در حدود شش جلد تنظیم کرد که تا به حال چاپ نشده است.

در پی شرایط نامطلوب و مشکلات و فشارهای

از سال ۱۳۳۸ ه. ش. تاکنون بیش از سی عنوان از تحقیقات متون علمی و میراث فرهنگی دانشمندان بزرگ اسلامی و ایرانی به دست توانای ایشان احیاء شده است. این آثار در عراق و ایران و لبنان چاپ شده است. این کتابها گاهی تک‌جلدی و بیشتر آنها دوره‌های چندجلدی است. کتابهای مجمع‌البحرین در شش جلد، امل‌الامل در دو جلد، فقه‌القرآن قطب راوندی در دو جلد، ریاض‌العلماء در هفت جلد، الذخیره شریف رضی و تکملة امل‌الامل صدر و تلیقه امل‌الامل افندی، تنصیح‌الامل قزوینی، تبصرة المتعلمین علامه حلی، نهج‌الایمان ابن‌جبر، رجال‌کشی، ضیافة‌الاحوان آقازسی قزوینی از جمله کارهای مشترکی است که این محقق والامقام انجام داده‌اند.

به زبان و ادبیات فارسی علاقه‌مند و در این زمینه از ذوق و توانایی بسیار بالایی برخوردار است. به زبان و ادبیات عرب هم احاطه کامل دارد و بیشتر نگارشها و سخنرانیهای ایشان به زبان عربی است. ایشان معتقد است که این زبان، زبان قرآن و سنت و یگانه زبان بین‌المللی دانشهای اسلامی است.

درباره متون ادبی و کتابهای آسمانی و مضامین قدسی بر این عقیده است که قرآن را باید به زبان قرآن خواند و فهمید و معنویت آن را احساس کرد؛ اشعار مولوی را نیز به فارسی؛ چون هرگز ماهیت و مفاهیم و روح شعر مولوی به زبانهای دیگر قابل درک

به دلیل اجتناب از کارهای تکراری و کم‌فایده و کسب تخصص و کار در رشته‌ای که در گذشته کمتر بدان پرداخته شده بود، وی لازم دید که به کار تحقیق و تصحیح متون و کتابشناسی و فهرست‌نگاری نسخه‌های خطی بپردازد

العظمی مرعشی نجفی(ره)، بیست و شش جلد فهرست کتب این کتابخانه گرانسنگ را همراه با دو جلد راهنما تهیه و چاپ کرده است. شش جلد فهرست کتابهای عربی این کتابخانه با عنوان التراث العربی به زبان عربی تهیه و چاپ و منتشر شده است. دیگر تحقیقات و نگارشهای چاپ شده عبارت است از: تراجم‌الرجال در چهار جلد، مؤلفات الزیدیه در سه جلد، اجازات‌العلامه المجلسی و تلامذه‌العلامه المجلسی^۲

در حال حاضر نیز سه کار ارزشمند تحقیقی در دست تدوین و تهیه دارند که عبارت است از:

۱. معجم اعلام الامامیه مشتمل بر احوال و زندگی‌نامه علماء، ادبا، شعرا، عرفا و فلاسفه و دیگر دانشمندان و شخصیت‌های سیاسی و اجتماعی شیعه امامی است.

شرح‌حال‌ها جامع، ولی فشرده است و از یکصد صفحه تجاوز نمی‌کند. همه منابع در دسترس به زبانهای عربی و فارسی و ترکی و اردو به اضافه عکس یا نمونه خط ذکر شده است.

۲. تراجم‌الرجال طرای عنوانین و شرح حال اشخاصی است که در کتابهای رجال نام آنها عنوان نشده یا عنوان شده است، ولی مطلب جدید و بکری درباره آنها نیامده است. این کتاب گردآمده از یادداشتهایی است که در نسخه‌های خطی و اسناد مختلف به دست آمده یا از بررسی کتابهای مؤلفان

نیست. مقاله‌ای نیز پیرامون رباعیات خیام نگاشته است. ابتدا از دیدعرفان و سپس از دیدگاه مفسران عربی زبان که به ترجمه رباعیات خیام پرداخته‌اند مطالبی را آورده است و اثبات می‌کند که مترجمان عرب با تمام توانایی و آشنایی به زبان فارسی نتوانسته‌اند معانی رباعی را دقیقاً بفهمند.^۳

با اینکه از نظر ایشان «احیای یک کتاب بیش از تألیف یک کتاب دشواری دارد»، در تصحیح و احیای حدود ۸۰ عنوان اثر کوشیده است. طی بیست و شش سال کار در کتابخانه آیت‌الله

کرده‌اند. این روش در عین اختصار جامع معلوماتی است که پیرامون هر کتابی باید در فهرست منعکس گردد تا بتوان از آن بهره کافی و وافی برد.^۲

آقایان مرحوم دانش پزوه و سیدمحمدباقر حجتی و ایرج افشار از کارهای ایشان با تکریم یاد می‌کنند. به اعتقاد وی «در هیچ جای دنیا از کشورهای اسلامی و اروپایی به اندازه ایران فهرست نوشته نشده است. ولی معرفی این نسخه‌های خطی به زبان فارسی است». بدین لحاظ ایشان فهرستها را به زبان عربی نوشته‌اند تا فرهنگ غنی و وسیع ما را در سطح جهان معرفی کنند.

دقت ایشان در امر فهرست‌نویسی کتب خطی تا جایی است که تمام امور مربوط به کتاب را حتی چسباندن برچسب به عطف کتاب و مهری که باید بر روی کتاب زده شود، خود برعهده دارند.

ایشان حدود ۴۵ سال با مرحوم علامه محقق عزالدین طباطبایی، کتابشناس والامقام، دوستی و ارتباط نزدیک داشته و در سفرهای داخل و خارج از کشور با یکدیگر همراه بوده‌اند. در سفرهای جداگانه نیز پس از بازگشته یادداشت‌های خویش را در اختیار مرحوم علامه محقق طباطبایی می‌گذاشته‌اند. تا

آسان و گویا را انتخاب کرده و دنباله‌رو کارهای دیگران نبوده است به طور خلاصه روش کار را چنین ذکر می‌کند:

فهرست نسخه‌های خطی باید در جهت معرفی کتابهای موجود در کتابخانه‌ها باشد و فهرست‌نگار باید این منظور را با دقت و سلیقه و روشی انجام دهد تا برای پژوهشگران راهنما و راهگشا باشد و آنان را با سرعت و وضوح به مقصود اصلی و موردنظرشان برساند و در شناخت کتاب و نسخه‌ای که بنان نیاز دارند نقطه ابهامی نماند. لذا هر کتابی در دو بخش باید شناسانده شود: کتابشناسی و نسخه‌شناسی هر یک از این دو بخش باید کاملاً از یکدیگر جدا باشند تا با نظر اول برای مطالعه‌گر مشخص باشد و معلومات درهم او را سرگردان نسازد و بتواند احتیاج خود را در اندک زمان دریابد. برای تأمین این منظور، بخش اول (کتابشناسی) با حروف معمولی و اندازه سطرهای معمول کتابها و بخش دوم (نسخه‌شناسی) با حروف ریز و سطرهای کوتاه حروفچینی می‌شود. این روشی است که در فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیت‌الله مرعشی(ره) انجام داده و مورد تأیید اهل فن قرار گرفته است و اخیراً چند فهرست‌نگار از آن پیروی

شناخته نشده فراهم آمده است.^۳

۳. احسن الاثر فی اعلام القرن الخامس عشر «متضمن»: شرح حال دانشمندان شیعه معاصر از آغاز سده پانزدهم قمری است. این زندگینامه‌ها متکی بر شناخت شخصی بوده است. در این اثر کسانی معرفی شده‌اند که در زمینه علمی یا پیشبرد مقاصد دینی اثر چشمگیری داشته‌اند.

فعالیت‌های فهرست‌نویسی

بخش اعظم نیرو و دقت فوق‌العاده و عمر پربرکت ایشان صرف فهرست‌نویسی نسخ خطی شده است. ایشان معتقد است: «کتابخانه‌ها گنجینه‌هایی هستند بسیار پربرها ولی درسته. کسی نمی‌داند که در این گنجینه‌ها چیست و در آنها چه ثروتی علمی وجود دارد. فهرست، کلید این گنجهاست و راز نهفته آنها را آشکار می‌سازد.»^۴

استاد سیداحمد حسینی اشکوری در سال ۱۳۷۷ ه. ش. فهرست‌نگار نمونه کشور انتخاب شد. ایشان در کار فهرست‌نویسی روش خاص خود را دارد و معتقد است که راحت‌ترین روش فهرست‌نگاری در ایران به کار می‌رود. وی در فهرست‌نگاری روشی

فهرست نسخه‌های خطی باید در جهت معرفی کتابهای موجود در کتابخانه‌ها باشد و فهرست‌نگار باید این منظور را با دقت و سلیقه و روشی انجام دهد تا برای پژوهشگران راهنما و راهگشا باشد و آنان را با سرعت و وضوح به مقصود اصلی و مورد نظرشان برساند و در شناخت کتاب و نسخه‌ای که بدان نیاز دارند نقطه ابهامی نماند

ایشان در فضایی در حدود هشتاد مترمربع در منزل شخصی تشکیل شده است.

کتابخانه دارای چهل عدد قفسه آهنی و بیست عدد قفسه چوبی است. سه عدد میز مطالعه و ده عدد صندلی دارد.

این کتابخانه دارای بیست هزار جلد کتابی چایی و سیصد نسخه کتاب عکسی است. اکثر کتابها به زبان عربی و پس از آن فارسی و تملادی نیز به زبان اردو و سایر زبانهاست.

تمامی منابع کتابخانه را خود ایشان خریده‌اند و حتی کتابهایی که در بازار نیست و نایاب است به طور زیبایی تکثیر و صحافی شده است.

استاد اظهار می‌دارد که هیچ‌گاه کتاب به امانت نمی‌گیرد و هرچه را که نیاز دارد می‌خرد و بهترین چاپ کتاب را - اگر چاپهای متعدد باشد - انتخاب می‌کند. کتاب را از روی تفنن نمی‌خرد و این کتابخانه یک کتابخانه تخصصی و هدفمند است.

مجموعه گردآوری شده در این کتابخانه به ترتیب موضوعی تنظیم شده است علاوه بر فرهنگهای انگلیسی، ایتالیایی، روسی، ژاپنی، اردو و ترکی بنا دارند فرهنگهای دوزبانه و چندزبانه را نیز فراهم آورند. زمینه موضوعی کتابهای موجود عبارت است از:

کلام و اعتقادات، تفسیر شیعیه، علوم قرآنی، حدیث شیعیه، حدیث مذاهبه علوم حدیث، فقه شیعیه، فقه مذاهبه اصول فقه، فضایل و سیره معصومین، تاریخ عربی، تاریخ فارسی، تاریخ معاصر ایران، جغرافیا، لغت عربی، نهج البلاغه، ادب عربی، ادب فارسی، دستور زبان، امثال و حکم، داستان و رمان، سفرنامه‌ها، رجال شیعیه، رجال سنی، شعر فارسی، شعر عربی، فلسفه، عرفان، دعا، فهرستهای نسخه‌های خطی کتابخانه‌های کشور و خارج از کشور، مصوبات قانونی مجالس قانونگذاری ایران و...

همچنین بیش از یک‌هزار و پانصد جلد از کتابهای کتابخانه به موضوع رجالی و شرح حال علما و مؤلفان اختصاص دارد. از امتیازات دیگر این کتابخانه وجود کتابهای نفیس و ارزشمندی است چون: فرهنگ

زمانی که علامه محقق طباطبایی در قید حیات بودند، پیوسته با ایشان به مقابله و گفت و گوی تحقیقاتی می‌نشستند. خصوصاً در نجف اشرف چند کتاب از جمله امالی شیخ طوسی را از روی یک نسخه خطی با یکدیگر مقابله کرده‌اند.^۸

در سال ۱۳۷۴ ه. ش. مؤسسه‌ای را با عنوان «مرکز احیای میراث اسلامی» با همکاری دفتر مرجع والامقام آیت‌الله سیستانی تأسیس و راه‌اندازی کردند که درخصوص نحوه کار روی نسخ خطی می‌تواند برای سایر کتابخانه‌ها الگو باشد.

از زمان راه‌اندازی این مؤسسه تا به حال حدود دوهزار و اندی میکروفیلم و عکس نسخه‌های خطی از کتابهای مختلف دنیا فراهم گردیده است. در داخل ایران نیز از نسخه‌های تملادی از کتابخانه‌ها عکس تهیه کرده‌اند. البته به کتابخانه‌های مهم نپرداخته‌اند؛ بلکه نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شخصی و شبه‌شخصی را که کسی دسترسی به آنها ندارد و بعضی از آنها در معرض نابودی است در اولویت قرار داده‌اند.

از جمله برنامه‌های این مرکز، تهیه میکروفیلم و فهرست از نسخه‌های ارزشمند کتابخانه‌های شخصی و شبه‌شخصی است. بدین ترتیب که راجع به نسخه یا رساله‌ای چهار یا پنج سطر کوتاه اطلاعات می‌نویسند و سپس این فیش را به ترتیب حروف الفبا و به زبان عربی تنظیم می‌کنند.

بخشهای فعال و تحت نظر ایشان در این مرکز عبارت است از:

۱. بخش نسخه‌های خطی: در این بخش حدود پنج هزار و هفتصد نسخه با ارزش گردآوری شده است. فهرستی برای این نسخه‌ها به همت استاد حسینی اشکوری نوشته شده و جلد اول آن به چاپ رسیده است.

۲. بخش نسخه‌های عکسی: شامل دو هزار و پانصد نسخه که فهرست‌نگاری آن توسط دو فرزند ایشان آقایان سیدجعفر و سیدصادق حسینی اشکوری صورت گرفته و جلد اول آن چاپ شده است.

۳. کتابهای چاپ سنگی: فهرستی به قلم ایشان

از بیش از هزار و پانصد جلد کتاب چاپ سنگی خریداری شده از ایران، عراق، هند، مصر و ترکیه تهیه شده است.

۴. غرفه محققان: در این بخش حدود پنج هزار کتاب از منابع اصلی و مهم در علوم مختلف اسلامی، ادبیات و تاریخ به ترتیب موضوعی تنظیم و به صورت قفسه باز در اختیار محققان قرار داده شده است.

۵. مخزن کتابهای مختلف: این کتابها حدود هفت هزار جلد و دارای فهرستی اجمالی است. این مجموعه، منابع اصلی نیست؛ ولی می‌تواند کمکی برای محقق باشد.

۶. بخش رایانه: فهرستهای متنوع تفصیلی و اجمالی نسخه‌های خطی و عکسی در این بخش ذخیره شده و بسیاری از نمونه‌های نسخه‌های موجود نیز بر روی رایانه آمده است با استفاده از شبکه اینترنت فهرست نسخه‌های خطی و عکسی با توضیحات لازم کتابشناسی و نسخه‌شناسی و نمونه‌های انتخاب شده آنها عرضه می‌شود.^۹

کتابخانه شخصی

کتابخانه شخصی استاد سیداحمد حسینی اشکوری در سال ۱۳۶۰ ه. ش. به اهتمام شخص

فارسی، روسی، عربی، ترکی چاپ مسکو قدیم فرهنگ فارسی، روسی چاپ مسکو قدیم فرهنگ معاصر ژاپنی، چند کتاب یعنی که فقط پنجاه یا صد نسخه از آنها چاپ شده است. همچنین چند کتاب هنری چاپ قدیم از ایران یا خارج از کشور و تعدادی کتاب که به بازار نیامده و به طور محدود اهلا شده است در این کتابخانه به چشم می خورد.

کتابهای ارزشمند اهلائی بسیاری از علما و بزرگان در میان کتابهای کتابخانه وجود دارد. بعضی از آنها عبارت است از: عبدالله بن سبا (چاپ اول)، اهلائی سینمرتی عسکری، مشاهداتی فی ایران تألیف دکتر عبدالله الفیاض (اهلائی به سال ۱۹۶۸ میلادی)، چهار سفرنامه اهلائی سیدعلی اکبر رضوی از پاکستان، فهرست کتابخانه امروز یانا که خانم اسکارچیا از رم اهلا کرده است. آیت... سینمرتی نجوی از کرمانشاه آقایان برهان بخاری و دکتر سهیل زکار (نو محقق سوری) آثار خود را اهلا کرده اند. مؤسسه‌هایی در داخل و خارج از کشور و مؤلفان دیگری نیز آثار خویش را اهلا کرده اند. چنانکه قبلاً ذکر شد کتابها بنا بر سلیقه و

تشخیص صاحب کتابخانه به ترتیب موضوعی تنظیم شده است؛ ولی فهرست‌نویسی نشده است؛ اگرچه معتقدند که تهیه و انتشار چنین فهرستی مفید است. در حاشیه کتابها چیزی نمی نویسند. اگر نیاز باشد مطالبی در فیشهای مخصوص یادداشت می کنند؛ مگر بر مطبوعات تألیفی خویش که نسخه‌ای برای تصحیح و تعلیق اختصاص داده می شود تا در چاپهای آینده استفاده شود.

نکته جالب و قابل توجه در این کتابخانه وجود برگه‌های (فیشهای) دستنویس حاوی یادداشتها، پژوهشها، مطالب مورد تحقیق این استاد فرزانه است که بسیار منظم و مرتب و دقیق در برگه‌ها قرار داده شده است؛ چنانکه هر آن که اراده کنند، آماده چاپ و انتشار است.

بخش دیگر این مجموعه، مجلات و فصلنامه‌ها و نشریات بسیاری به عربی و فارسی و اردو از داخل و خارج از کشور است که نامرتب و تنظیم نشده است. به لحاظ حفاظت از این گنجینه مکتوب، کتابها گردگیری می شود و از جهت رطوبت نیز مشکلی نیست. اما موارد دیگر حفاظتی مورد توجه قرار نگرفته است. از این رو، کمک سازمانهای مسئول برای حفظ مجموعه از آسیبهای احتمالی، مرمت آثار و ضد عفونی و... ضروری است.

در حال حاضر، هر روز از ساعت ده تا دوازده در این کتابخانه به روی محققان و علاقه‌مندان گشوده است و استاد برای پاسخگویی به سؤاها مهیا هستند. این امتیاز قابل تقدیر دیگری است. برای این کتابخانه که ناشی از شخصیت والا، سعه صدر، روی خوش صاحب فرهیخته آن است.

کتابشناسی آثار چاپ شده
سیداحمد حسینی اشکوری

فهرستها:

۱. فهرست مخطوطات خزانه‌الروضه الحیدریه نجف ۱۳۹۱ هـ. ق.
۲. فهرست مخطوطات الرشتی المهداة الی مکتبه الامام الحکیم نجف ۱۳۹۱ هـ. ق.
۳. دلیل المخطوطات قم ۱۳۹۷ هـ. ق.، جلد اول.
۴. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیت‌الله مرعشی، قم بیست و چهار جلد.
۵. فهرست نسخه‌های کتابخانه آیت‌الله گلپایگانی، قم ۱۳۵۷ ش.، جلد اول.
۶. مؤلفات الزیدیه، قم ۱۴۱۳ هـ. ق.، سه جلد.
۷. التراث المرعی فی مکتبه آیت‌الله المرعشی، قم ۱۴۱۴ هـ. ق.، در شش جلد.
۸. فهرست کتابخانه عمومی الامام الهادی علیه‌السلام (زیر چاپ است).

آثار دیگر:

۱. اجازات الحدیث علامه مجلسی، قم ۱۴۱۰ هـ. ق.
۲. الامام الحکیم نجف، ۱۳۸۴ هـ. ق.
۳. الامام الثائر نجف ۱۳۸۶ هـ. ق.
۴. الامام الشاهروزی نجف بی تا.
۵. تراجم الرجال قم ۱۴۰۴ و ۱۴۱۴ هـ. ق.، دو جلد.
۶. تلامذة العلامة المجلسی قم ۱۴۱۰ هـ. ق.
۷. حیات الشریف المرعشی نجف ۱۳۸۵ هـ. ق.
۸. السیلة سکینه بنت علی علیه‌السلام، قم ۱۴۱۲ هـ. ق.

تحقیق و تصحیح:

۱. اطاب الکلم، شیخ حسن کرکی عاملی، قم ۱۳۹۴ هـ. ق.
۲. الامام الحسین اصحابه شیخ فضل علی قزوینی، قم ۱۴۱۵ هـ. ق.، جلد اول.
۳. اهل الامل، شیخ حر عاملی نجف ۱۳۸۵ هـ. ق.، دو جلد، در ایران و بیروت نیز چاپ شده است.
۴. تبصره‌المتعلمین. علامه حلی قم بی تا، در تهران و بیروت مکرر چاپ شده است.
۵. تعمیم اهل الامل. شیخ عبدالباقی قزوینی، قم ۱۴۰۷ هـ. ق.
۶. تملیة القواد. سیدعبدالله شیر. قم ۱۳۹۳ هـ. ق.
۷. تلیقة اهل الامل. میرزا عبدالله افندی، قم ۱۴۱۰ هـ. ق.
۸. تکملة اهل الامل. سیدحسن صرر. قم ۱۴۰۶ هـ. ق. و بیروت ۱۴۰۷ هـ. ق.
۹. جمل العلم و العمل. شریف مرتضی، نجف ۱۳۸۷ هـ. ق.
۱۰. دیوان ابی المجد. شیخ محمدرضا نجفی قم

۱۴۰۸ هـ. ق.

۱۱. الذخیره فی علم الکلام. شریف مرتضی، قم ۱۴۱۱ هـ. ق.
۱۲. الذریعه مشهد ۱۴۰۵ هـ. ق.، جلد ۶. در بیروت نیز چاپ شده است.
۱۳. رجال الکشی. نجف بی تا.
۱۴. رسائل الشریف المرتضی. نجف ۱۳۸۶ هـ. ق. مجموعه اول
۱۵. ریاض العلماء. میرزا عبدالله افندی. قم ۱۴۰۱ هـ. ق.، شش جلد. جلد هفتم زیر چاپ است.
۱۶. ضیافة الاخوان. آقارضا قزوینی. قم ۱۳۹۷ هـ. ق.
۱۷. فضل زیارة الحسین. شریف شجری. قم ۱۴۰۳ هـ. ق.
۱۸. فقه القرآن. قطب راوندی. قم ۱۴۰۵ هـ. ق.، دو جلد.
۱۹. فهرست آل بلویه. شیخ سلیمان ماحوزی. قم ۱۴۰۴ هـ. ق.
۲۰. قیس من القرآن الکریم. شیخ علی سماکه حلی. نجف ۱۳۹۱ هـ. ق.
۲۱. کتاب القضاء. میرزا حبیب‌الله رشتی. قم ۱۴۰۱ هـ. ق.
۲۲. اللب اللباب. شیخ محمدرضا غراوی. نجف ۱۳۸۸ هـ. ق. جلد اول.
۲۳. ما نزل من القرآن فی اهل البیت. حیری قم ۱۳۹۵ هـ. ق.
۲۴. مجمع البحرین. شیخ طریحی نجف ۱۳۸۱ هـ. ق.
۲۵. زهدة الناظر شیخ یحیی بن سعید حلی. نجف ۱۳۸۶ هـ. ق. در قم نیز چاپ شده است.
۲۶. نهج المسترشدين. علامه حلی، قم بی تا.
۲۷. وصف العلماء. علم‌الهدی کاشانی. قم ۱۳۷۴ هـ. ش. ضمن دفتر دوم «میراث اسلامی ایران».

بی نوشتها:

۱. اجناد ایشان همگی روحی بودند و به تربیت دینی و ارشاد مؤمنان اشتغال داشتند و اهالی اشکورات به آنها عقیده خاصی داشتند.
۲. میراث جاویدان. سال پنجم، ش ۲، ص ۸۰-۸۵.
۳. حسینی اشکوری احمد. «رباعیات خیام و مقایسه آن با دو ترجمه» مظلایه. سال اول، ش دوم، ص ۷-۵.
۴. بیرجندی علی محمد «گفت و گو با استاد سیداحمد حسینی اشکوری، فهرستگاری...» میراث جاویدان. سال پنجم، ش دوم، ص ۸۰-۸۵.
۵. این کتاب بار اول در یک جلد و بار دوم در دو جلد چاپ شده است. کار تحقیق و تبیع و اضافه در آن ادامه دارد.
۶. میراث جاویدان. سال پنجم، شماره ۲، ص ۸۰-۸۵.
۷. گذشته و حال فهرستگاری آئینه پژوهش. شماره ۳۰-۲۹، ص ۷۱-۹۳.
۸. میراث جاویدان، سال پنجم، شماره ۲، ص ۸۰-۸۵.
۹. پایگه اطلاع‌رسانی پارسا. قم